

V Novém Hrádku odhalili opravený pomník obětem války

NOVÝ HRÁDEK – Slavnostní odhalení opraveného pomníku obětem druhé světové války se konalo o státním svátku v pondělí 28. října v místní části Nového Hrádku Dlouhé Rzy. Pomník na křižovatce u Rekreačního zařízení Policie ČR u silnice z Olešnice v Orlických horách do Rokole byl zrekonstruován za finanční podpory Ministerstva obrany České republiky.

Slavnostní uvítání a projev přednesl starosta Nového Hrádku Zdeněk Drašnar. Se zdravicemi vystoupili plukovník Policie České republiky Václav Kučera, předsedkyně svazku obcí region Orlické hory Alena Křížová a historik Václav Šplíchal. Slavnostní ceremoniál odhalení pomníku zakončila státní hymna. Program tím ale nekončil.

Během slavnostního odpoledne se uskutečnila ve společenském sále Rekreačního zařízení Policie ČR výstava historických pohlednic a fotografií Nového Hrádku, Dlouhého a Rzů. Lidé si prohlédli i dobovou výzbroj a výstroj. V 15 hodin začala beseda s pamětníky a nechybělo ani malé pohoštění. Za krásného slunečného babího léta přihlíželo této významné akci na 450 návštěvníků.

Pomník obětem druhé světové války nechal v roce 1947 postavit na svůj náklad Jan Masaryk. Věnoval jej obětem nacismu podorlického kraje. Pomník byl slavnostně odhalen 7. září 1947. Po roce 1948 jméno Masaryka z pomníku zmizelo. V roce 1968 místní

□ Pomník obětem druhé světové války. Foto: 2x archiv Zdeňka Bachury

obyvatelé sepsali žádost o obnovení nápisu. Žádosti nebylo vyhověno. Teprve v roce 1990 byl zdevastovaný památník za přispění občanů renovován a 5. května 1990 podruhé slavnostně odhalen.

V roce 2010 neznámý zloděj z pomníku odcizil všechny tři bronzové desky a zároveň poškodil pískovcový blok z hořického pískovce. Letos

pomník nechal zrekonstruovat Městys Nový Hrádek za podpory Ministerstva obrany ČR.

Pomník stojí v místech, kde Němci 6. května 1945 zastřelili Hugo Vogela. Květnové dny roku 1945 popsal ve své kronice písmák Josef Boš.

Začalo to v sobotu 5. května 1945, kdy německou pohraniční stráž v strážní

budce při silnici u obce Dlouhé odzbrojili Češi a poslali tam, odkud přišla – po silnici směrem k Olešnici. 6. května procházela stráž olešnického Volksturm (německá lidová domobrana, tzv. volkšturmáci) od Olešnice po silnici a dva muži zašli až dolů blíže k hranicím protektorátu ke strážní budce, kterou minulého dne obsadili čeští občané.

Jakmile se Němci z Volksturmů přiblížili, vyskočili naši Češi z budky a puškami odebranými minulého dne na volkšturmáky zaměřili. Ti, když to spatřili, zahodili kvěry a zdvihli ruce na znamení, že se vzdávají. Nato jim Češi pušky sebrali a poslali muže pryč. To se stalo dopoledne.

V neděli 6. května k večeru před tkalcovnou paní Kňourkové dohořívala bouda německých celníků, kterou ještě

před chvílí měli obsazenou naši chasníci.

Nyní se z toho místa valily chumáče kouře a zvedaly se vzhůru k modré obloze. Na rozcestí ku Dlouhému ležel člověk, v prachu jaksi pokroucený, hlavu vyvrácenou dozadu a položenou na tvrdé písčité silnici. Ležel naznak, jako by spal, a opodál čepice. Byl to sedmašedesátiletý Hugo Vogel, rolník z Dlouhého.

Ze zvědavosti se šel také podívat na rozruch, který panoval na silnici u boudy, šel si, ubožák, pro smrt.

Němečtí soldáti ve své fúrii nechtěli si nechat líbit odzbrojení své stráže a Volksturm, od Olešnice zaútočili na boudu a střelili na bezbranný civilní lid, Vogela, který po silnici pospíchal se ukryt, zastřelili. Jeden německý voják, když

po střelbě viděl, že někdo leží na silnici a nehýbe se, šel k němu, zvedl ho, a když viděl, že je mrtvý, pustil ho na zem.

K Olešnici kráčela tlupa německých vojáků a vedla si dvanáct mladíků, které při přepadení pochytili u zapálené celní boudy, postavili si je za obydlí čp. 44/d na louku do kroužku, ruce museli mít dozadu, a Němci jim dělali kázání (jeden jejich poručík uměl česky). Zajatce pojmenovával „mladí bolševici“ a přitom stále klapaly samopaly a kvěry, repetyry, jako by vojáci nabíjeli a chtěli střelit, a tak chlapcům naháněli strach, mnohý se již loučil se světem. Ale snad na přmluvu některých Němců byli propuštěni na svobodu.

Zdeněk Bachura,
kronikář obce Olešnice
v Orlických horách

□ Slavnostní odhalení zrekonstruovaného pomníku v místní části Nového Hrádku Dlouhé Rzy